

Vaikutusten ennakoarviointi

Joensuun kaupungin ohjeistus vaikutusten ennakoarviointiin

Ohjeistus vaikutusten ennakoarvioinnin tekemiseen:

Vaikutusten ennakoarvioinnissa arvioidaan valmisteltavaa asiaa ja sen tavoitteita ennakkoon määriteltyjen näkökulmien kautta (vaikutustyyppit). Tavoitteena on tuoda esille sekä lyhyet- sekä pitkäaikaiset vaikutukset. Vaikutusten ennakoarvioinnilla tavoitellaan läpinäkyvää päätöksentekoa.

Lainsäädäntö antaa perusteet vaikutusten ennakoarvioinnille. Muun muassa kuntalain 1 § ja 115 §, terveydenhuoltolain 11 § ja maankäyttö- ja rakennuslain 9 § ohjaavat vaikutusten ennakoarviointia.

Kuntaliitto on antanut ohjeistuksen vaikutusten ennakoarviointiin. Joensuun kaupunki soveltaa ennakoarviointiprosessissa Kuntaliiton ohjeistusta seuraavasti:

1) Valmistelija ratkaisee, tarvitaanko ennakoarviointia vai ei.

Ennakoarviointi tulee kuitenkin tehdä aina, kun valmisteltavalla asialla on merkittäviä vaikutuksia seuraaviin:

- eri ikäisiin kuntalaisiin sekä sukupuoleen ja sosiaalisiin vaikutuksiin
- vammaisiin huomioiden eri vammaisryhmät
- kaupungin organisaatioon ja henkilöstöön
- kaupungin talouteen
- ympäristöön
- yrityksiin

Valmisteltavat asiat voivat liittyä mm palveluverkkoon, kuntalaisten elinoloihin ja elinympäristöön, alue- ja yhdyskuntarakentamiseen, energiatalouteen, liikkumiseen, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriympäristöön ja rakennettuun ympäristöön.

2) Vaikutusarvioinnin tekeminen. Tunnistetaan, arvioidaan ja kirjataan vaikutukset. Tarvittaessa tarkastellaan asioita monialaisesti ja moniammatillisesti ja kuullaan kohderyhmää.

3) Kirjataan vaikutusten johtopäätökset.

4) Vaikutusarviointi otetaan huomioon valmistelussa ja päätöksenteossa.

Ennakoarviointia ei tarvitse tehdä silloin, kun kyseessä on mm.

- talousarvio
- valtuustoaloite
- oikaisuvaatimus
- viranhaltijapäätös
- tiedoksi merkittävä asia
- viranhaltijan nimeäminen
- konsernistrategia ja strategian toteutus
- kaavaprosessi (tehdään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti)
- lautakunnan toimialaan kuuluva erityisasia, kuten yksilöhuoltojaoston asia
- asia, jolla ei ole merkittäviä vaikutuksia kuntalaisen hyvinvointiin ja terveyteen, tiettyyn väestöryhmään, kunnan talouteen, yritystoimintaan, henkilöstöön, johtamiseen ja ympäristöön

Valmistelija tuo esille ennakoarvioinnin johtopäätökset sekä huomioi nämä asian valmistelussa sekä päätösesityksessään. Mikäli valmisteltavalla päätöksellä on useita toteutusvaihtoehtoja, tulee ne tuoda ilmi ja perustella johtopäätöksissä.

Joensuun kaupunki on osana Lapsiystävällinen kunta -työskentelyä sitoutunut tekemään lapsivaikutusten ennakoarviointia osana lapsia koskevaa päätöksentekoa.

Lapsivaikutukset kirjataan Kuntalaisvaikutukset -lomakkeelle omaan kohtaansa.

Huomioitavaa on, että merkittävässä hankkeissa lapsivaikutuksia tulee koota laajasti hyödyntämällä moniammatillista yhteistyötä ja eri lähteitä.

Laajan lapsivaikutusten arvioinnin prosessikuvaus:

1. Kootaan asiantuntijaryhmä ja kartoitetaan olemassa oleva tieto (esim. alueelliset tilastot, kouluterveyskysely, edelliset lapsivaikutusten arvoinnit vastaavista päätöksistä jne.)
2. Kerätään puuttuva tieto (tutkimukset, asiantuntijalausunnot, lasten kuuleminen...)
3. Tehdään tiedon pohjalta ratkaisuvaihtoehtojen punninta, jossa tunnistetaan vaihtoehtojen positiivisia, neutraaleja ja negatiivisia vaikutuksia. Vaikutuksia tarkastellaan lasten oikeuksien toteutumisen näkökulmasta.
4. Tuotetaan suositukset jatkovalmistelua varten ja raportoidaan arvioinnin tuloksista päätöksentekelimille

PERUSTIEDOT VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI KOHTEESTA

Asia:

Jätehuollon palvelutaso vuosille 2025-2027

Toteutusvaihtoehto 1

Palvelutasoon esitetyt muutokset 24.10.2024

Toteutusvaihtoehto 2

Toteutusvaihtoehto 3

Päättävä toimielin / päättävät toimielimet:

Joensuun alueellinen jätelautakunta

Arvioitu päätösaikataulu:

19.12.2024

Valmistelijat:

jätehuoltosuunnittelija

Valitse vaikutusten ennakoarvointikohteet

Valitse mitä vaikutustyyppisiä haluat arvioida

1. Eri ikäiset kuntalaiset	☒ Kyllä
2. Vammaiset huomioiden eri vammaisryhmät	☐ Kyllä
3. Kaupungin organisaatio ja henkilöstö	☐ Kyllä
4. Kaupungin talous	☐ Kyllä
5. Ympäristö	☒ Kyllä
6. Yritykset	☒ Kyllä

1. ERI IKÄISET KUNTALAISET

1.1 Vaikutus erityisesti johonkin tiettyyn ihmisryhmään

Esim. opiskelijat, etninen tausta, kieli, erityisryhmä?

Pientaloasukkaat (1-2 asuinhuoneistojen kiinteistöt) ja asuinkiinteistöjen haltijat.

Muutosesityksen myötä Joensuussa keskustaajaman ulkopuolisissa taajamissa vaarallisen jätteen vastaanottopalvelu kiertävään keräysautoon ulottuu osin nykyistä laajemmalle (Uimaharju) ja korvaa osin nykyisen palvelun suppeammin (Eno, Tuupovaara). Reijolan osalta kiertävä keräys lakkaa, mutta välimatkan Kontiosuon jäteasemalle katsotaan olevan kohtuullinen. Muissa kiertävän keräyksen piiriin kuuluvissa taajamissa (Hammaslahti, Kiihtelysvaara ja Heinävaara) kuntalaisten palvelutaso heikkenee keräyskertojen vähentyessä vähintään neljästä kerrasta vähintään kahteen kertaan vuodessa. Toisaalta vaarallisen jätteen itsepalveluperusteisen vastaanoton mahdollinen käyttöönotto tulee parantamaan palvelun saatavuutta merkittävästi vastaanottoajan osalta. Itsepalveluperusteinen vastaanotto ei kuitenkaan tule ulottumaan kuin joihinkin vastaanottopaikkoihin ja voi olla haasteellinen niille, jotka tarvitsevat ohjeistusta jätteiden käsittelyssä.

Suurikokoisten jätteiden noutopalvelun ja vaihtolavapalvelun lopettaminen sekä kompostorien myynnistä luopuminen heikentää kotitalouksien mahdollisuutta saada palvelut samalta toimijalta, joka järjestää lakisääteiset asuinkiinteistöjen jättepalvelut.

Biojäteastioiden pesupalvelua koskeva muutos alentaa biojätteen erilliskeräykseen kuuluvien pientaloasukkaiden jättekustannuksia suhteessa nykytilanteeseen, koska pesukustannuksia ei sisällytetä tyhjennysmaksuihin. Pientaloasukkaalle säästöä voi

syntyä mikäli tämän on mahdollista pestä biojäteastiansa itse. Taajamissa pientaloasukkaan on jatkossa mahdollista pestä biojäteastiansa itse, muuta pesupalvelua käyttäen tai tilata pesupalvelu jäteyhtiöltä vuosittain ilmoitettuun määräaikaan mennessä. Biojäteastioiden pesupalvelua koskevan muutoksen ei ennakoita merkittävästi vaikuttavan kotitalouksien kustannuksiin, koska astiat tulee joka tapauksessa pestä vähintään kaksi kertaa vuodessa.

Palvelutasoon esitettyjen muutosten vaikutukset kuntalaisten jätemaksuihin vuonna 2025 ovat pieniä. Jättemaksun perusosaan myöhemmin palvelutasokaudella voi vaikuttaa palvelutasoon kirjattu täydentävän ekopisteverkoston tarkastelu vuoden 2025 aikana.

Kontiolahden Uuron jäteaseman automatisoinnin arvioidaan vaikuttavan perusmaksua korottavasti. Automatisoinnin myötä palvelujen saatavuus paranee palveluajan muuttuessa moninkertaiseksi nykytilaan verrattuna, joskin henkilökunnan palveluajan osuus vähenee.

Jäteasemien lauantaiavkioloa ja muissa taajamissa/kylissä kiertävän keräyksen tai keräystepausten järjestämistä koskevien palvelutasokirjauksien luopumisella ei arvioida olevan kuntalaisiin vaikutuksia, sillä käytännössä näitä palveluja ei ole järjestetty. Palvelutasossa määritetään palvelujen vähimmäistaso eli tarvittaessa ja mahdollisuuksien mukaan kokeiluluonteiset tapahtumat ovat yhä mahdollisia.

1.2 Vaikutukset fyysiseen terveyteen ja turvallisuuteen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.3 Vaikutukset psyykkiseen hyvinvointiin ja ihmissuhteisiin

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.4 Vaikutukset toimeentuloon

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.5 Vaikutukset palvelujen saatavuuteen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.6 Vaikutukset elinympäristöön

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.7 Vaikutukset kulkuyhteyksiin ja liikkumiseen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.8 Vaikutukset yhdenvertaisuuteen, tasa-arvoon ja sukupuoleen

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.9 Vaikutukset mielekkääseen vapaa-ajanviettoon

Lapset

Työikäiset

Ikäihmiset

1.10 Jokin muu, mikä?

Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä

- Kyllä
 Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Ennen palvelutason lopullista hyväksymistä varataan lausunnonantomahdollisuus toimialueen kunnille sekä ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisille, ja mielipiteen ilmaisumahdollisuus kuntalaisille.

Kuntalaisvaikutuksen johtopäätökset:

Palvelutasoon esitettyjen muutosten vaikutukset kuntalaisiin ja kustannuksiin ovat maltillisia. Merkittävimmät muutokset koskettavat vain osaa toimialueen kuntalaisista.

Palvelutasossa pyritään varmistamaan yhdenvertainen palveluiden vähimmäistaso koko toiminta-alueelle sekä palveluista maksettavien jätemaksujen pysyminen kohtuullisella tasolla. Palvelutasoon esitetyt muutokset voivat vaikuttaa eri tavoin eri alueiden jätehuoltopalveluiden käyttäjiin. Muutokset voivat tuoda sekä parannuksia että haasteita riippuen asukkaiden tarpeista ja kyvystä sopeutua järjestelyihin.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

5. YMPÄRISTÖ

Ihmisten elinympäristö ja viihtyvyys

Biojäteastioiden pesupalvelua koskeva muutosesitys voi heikentää pientalojen biojäteastioiden siisteyttä ja siten elinympäristön viihtyisyyttä, mikäli asukkaat eivät jäteasetuksen edellyttämällä tavalla huolehdi astian puhdistamisesta riittävän usein.

Tuupovaaran nykyisen vaarallisen jätteen vastaanottopisteen arvioidaan olevan ympäristö- ja turvallisuussyistä perusteltua korvata kiertävän keräyksen valvotulla vastaanotolla. Vaarallisen jätteen keräyksen supistaminen lisää ympäristön pilaantumisen riskiä, jos jätteen haltija päättää hylätä vaaralliset jätteet luontoon tai laittaa muun jätteen sekaan asianmukaiseen vastaanottoon toimittamisen sijaan. Tämä riski on aina olemassa, mutta vastaanottopalveluiden ja -välin supistuessa ja jätteen varastointiajan pidentyessä riski kasvaa.

Elinympäristöön ja viihtyvyyteen kohdistuvana riskinä voidaan pitää myös suurikokoisten jätteiden noutopalvelun ja vaihtolavapalvelun lopettamista, mikäli nämä jätteet eivät päädy asianmukaisesti kiertoon. Yksityisen sektorin tarjoama palvelu voi koskea suurikokoisten jätteiden ja vaihtolavakuormien kuljetusta, mutta asumisessa syntyneet jätteet on jatkossakin toimitettava kunnan vastaanottoaikaan. Noutopalvelun ja vaihtolavapalvelun toimijaverkoston kattavuutta toimialueen kaikissa kunnissa ja esitetyn muutoksen vaikutuksia elinympäristöön on tulevaisuudessa syytä seurata, jotta suurikokoisia jätteitä ei palvelutarjonnan kaventuessa päätyisi epäasianmukaisiin paikkoihin. Suurikokoisten jätteiden noutopalvelujen ja vaihtolavapalvelujen kysyntä tällä hetkellä on varsin vähäistä ja jäteyhtiön raportoinnin perusteella painottunut Joensuuhun, joten merkittäviä vaikutuksia muutoksella ei palvelutasokaudella arvioida olevan.

Maaperä, vesistöt, luonnon monimuotoisuus, ilmasto

Maisema, kaupunkikuva, kulttuuriperintö

Jokin muu, mikä?

Ympäristövaikutusten johtopäätökset:

Esitetyillä muutoksilla palvelutasoon ei ennakoida olevan merkittäviä ympäristövaikutuksia. Negatiivisia ympäristövaikutuksia voidaan ennalta ehkäistä järjestämällä riittävästi neuvontaa, tiedotusta ja valistusta jätehuollon asianmukaiseksi toteuttamiseksi ja roskaantumisen ehkäisemiseksi.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

6. YRITYKSET

Yritysten tavoitettavuus

(esim. asiakkaiden, henkilökunnan, raaka-aineiden ja lopputuotteiden näkökulmasta sekä logistiikan näkökulmasta)

Asiakkuudet

(esim. asiakkuuksien määrä)

Työvoiman saatavuus ja uusien työpaikkojen muodostuminen

Yritysten talous ja kasvu

(esim. uusien yritysten sijoittuminen, uudet liiketoimintamahdollisuudet, yritysten välinen kilpailu)

Yritysten osallistumismahdollisuudet palvelun tuottamisessa

Jokin muu, mikä?

Suurikokoisten jätteiden noutopalvelun ja vaihtolavapalvelun lopettaminen sekä kompostorien myynnistä luopuminen voi vaikuttaa positiivisesti paikallisten yritysten toimintaan, mikäli kotitaloudet tilaavat vastaavat palvelut yksityisen sektorin yrityksiltä

kuntayhtiön sijaan. Konserniyhtiö Puhas Oy:n toiminnan kannalta näiden palvelutuotannosta luopuminen vapauttaa henkilöstöresursseja keskeisempiin toimintoihin ja tuo hieman kustannussäästöjä.

**Pyydetään lausunto
tarvittavilta
sidosryhmiltä**

- Kyllä
 Ei

Miksi ei pyydetä lausuntoa?

Ennen palvelutason lopullista hyväksymistä varataan lausunnonantomahdollisuus toimialueen kunnille sekä ympäristön- ja terveydensuojeluviranomaisille, ja mielipiteen ilmaisumahdollisuus kuntalaisille

Yritysvaikutusten johtopäätökset:

Ei merkittäviä yritysvaikutuksia.

Lisää tarvittavat liitteet (lausunnot, raportit ym.)

Ennakoarvioinnista vastaava

Päivämäärä

11.10.2024

Nimi

Tuula Halttunen

**Anna se sähköpostiosoite minne vaikutusten ennakoarviointi
liitteineen toimitetaan**

etunimi.sukunimi@joensuu.fi

tuula.halttunen@joensuu.fi

Vastaanotettu

2024-10-17 09:16

Vahvistusnumero

f812dafe51

Vahvistusnumero: f812dafe51

Aikaleima: 17.10.2024 09.16